

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikátor materiálu: EU-8-36 P Olejniny

Anotace	Hospodářsky důležité rostliny – <i>olejniny</i> , význam olejnin, jejich využití, hlavní zástupci, poznávání a přiřazování názvů k obrázkům
Autor	Mgr. Jitka Vavroušková
Jazyk	Čeština
Očekávaný výstup	Žák rozumí významu hospodářských rostlin, vysvětlí využití olejnin, vyjmenuje hlavní zástupce, pozná je a přiřadí název k obrázku
Speciální vzdělávací potřeby	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
Klíčová slova	Olejniny, řepka, slunečnice, mák, len, sója, olivy
Druh učebního materiálu	Pro práci s interaktivní tabulí, program SMART
Druh interaktivity	Kombinace
Cílová skupina	Žák
Stupeň a typ vzdělávání	Základní vzdělávání – druhý stupeň
Typická věková skupina	9. ročník
Datum vytvoření materiálu	10.12.2012

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

HOSPODODÁŘSKY DŮLEŽITÉ ROSTLINY

- 1) PÍCNINY
- 2) OBILNINY
- 3) ZELENINY
- 4) OKOPANINY
- 5) OLEJNINY
- 6) LUSKOVINY

OLEJNINY

- rostliny, které shromažďují semenech olej
- množství oleje se v jednotlivých druzích liší (25-45%)
- olej se ze semen získává lisováním nebo vyluhováním
- zbytky semen po získání oleje nazýváme pokrutiny (slouží jako krmivo pro všechna hospodářská zvířata)
- rostlinné oleje jsou pro člověka zdravější než živočišné tuky

V České republice pěstujeme tyto olejninu:

- řepka olejná
- slunečnice
- mák
- hořčice
- sója

<http://www.in.all.biz/img/in/catalog/28729.jpeg>

http://www.agroweb.cz/files/image/Rostlinka/repka%20v%20krajne10_600x905.jpg

http://img4.rajsce.idnes.cz/d0406/2/2088/2088277_3b481845459651768596c23867854a5/images/sluneznice_rozni.jpg

ŘEPKA OLEJNÁ

- naše nejdůležitější a nejrozšířenější olejovina
- část řepkového oleje se zpracovává na bioprodukty (pohonné hmoty a mazadla)
- rostlina jednoletá, jasně žlutá barva
- semena jsou kulatá, černá a lesklá

Semínka řepky

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Brassica_napus_003.JPG?uselang=cs

Pl. Br. Cult. Hort. Brassica Napus L.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4e/Brassica_napus_LC0027.jpg?uselang=cs

SLUNEČNICE

- druhá naše nejdůležitější olejovina
- pěstuje se v teplejších oblastech České republiky
- lodyha je 1- 1,5 m vysoká
- olej se používá také k výrobě fermeží, laků a mýdel

<http://www.oseva-trading.cz/imageP/1000003slunecnice.jpg>

Opylování včelou

http://3.bp.blogspot.com/_mH5rLcVGD0w/S-wHUS8fDIAAAAAAAAAEyswG_ZzkgqFw/s1600/Slune%C4%8Dnice+%C4%8D.2.jpg

<http://www.milanbarti.cz/zrniny/farma/slunecnice.jpg>

MÁK SETÝ

- užití především jako pochutina do sladkých pokrmů
- z prázdných makovic se vyrábějí léčiva utišující bolest

LEN

- u nás pěstován hlavně jako textilní rostlina - LEN PŘADNÝ
- pouze na menší ploše pěstován - LEN OLEJNÝ (lněný olej)

SÓJA

- se u nás pěstuje velmi málo, protože potřebuje větší teplo

Nejkvalitnější oleje se k nám dovážejí, vyrábějí se z podzemnice olejně (burské oříšky) a z plodů olivovníku (arašídový olej a olivový olej)

Přerovnej správně názvy a obrázky, které k sobě patří.

Semínka slunečnice

MÁK SETÝ

Řepkové pole

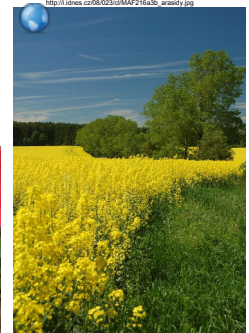
LEN SETÝ

SLUNEČNICE

ŘEPKA OLEJNÁ

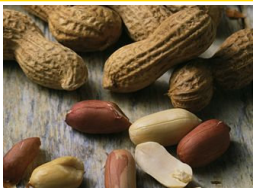
Semínka řepky

Podzemnice olejná

ŘEŠENÍ:

Podzemnice olejná

http://i.idnes.cz/08623isMAF2163b_ursality.jpg

LEN SETÝ

<http://www.sempra.cz/020duj/05atst0001en0.jpg>

MÁK SETÝ

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/aa/Mohn_210.jpg?uselang=cs

Semínka řepky

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Brassica_napus_003.JPG?uselang=cs

ŘEPKA OLEJNÁ

Pl. 88. Gm. Akerf. Brassica Napus L.

SLUNEČNICE

http://img4.rajce.idnes.cz/004062/2018/2089277_3b48184545f651768596c238fe7854a5fimages/sluncecnice_0ccni.jpg

Semínka slunečnice

<http://www.davka-farming.com/gp/10000/sluncecnice.jpg>

Řepkové pole

http://www.agroweb.cz/files/image/Rostlinka/repka%20v%20krajine10_600x905.jpg

Zdroje:

Ing. PaedDr. Jarmila Kroulíková, Ing. Josef Kroulík, CSc.: Přírodopis pro 9. ročník zvláštní školy, Septima, Praha 1995

<http://www.in.all.biz/img/in/catalog/28729.jpeg>

http://www.agroweb.cz/files/image/Rostlinka/repka%20v%20krajine10_600x905.jpg

http://img4.rajce.idnes.cz/d0406/2/2088/2088277_3b48184545f651768596c238fe7854a5/images/slunecnice_rocni.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Brassica_napus_003.JPG?uselang=cs

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3b/28_Brassica_napus_L.jpg?uselang=cs

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4e/Brassica_napus_LC0027.jpg?uselang=cs

http://3.bp.blogspot.com/_mH5nUcVGDOw/S-wHHJSsrDI/AAAAAAAAEys/wG_ZzkqsiFw/s1600/Slune%C4%8Dnice+%C4%8D.2.jpg

<http://www.milanbartl.cz/zrniny/farma/slunecnice.jpg>

<http://www.oseva-trading.cz/image/P1000903slunecnice.jpg>

<http://www.sempra.cz/odruby/ostatni/obr/len3.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/ff/Papaver_somniferum_fruto.jpg?uselang=cs

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/aa/Mohn_z10.jpg?uselang=cs